

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาวะสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และการศึกษา ผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อประชากรระดับรากหญ้าต้องเผชิญกับปัญหาในด้านการขาดแคลนงบประมาณ อัตราค่าจ้าง และทรัพยากรในการดำเนินงาน จึงจำเป็นที่ทุกองค์กร โดยเฉพาะภาคหน่วยงานของรัฐ ต้องแสวงหาทางเลือกในการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งทางด้านคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง สำหรับในด้านการศึกษาก็มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อรับมือกับวิกฤติปัญหาดังกล่าว ด้วยการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มศักยภาพโดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางความคิดสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุ และแนวทางในการแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ สามารถสร้างสรรค์ความเจริญของงามให้เกิดแก่สังคมและประเทศชาติ

การจัดการศึกษาที่ผ่านมา การบริหารสถานศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพนั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพและการเปลี่ยนแปลงแนวทางการบริหารตามการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จำเป็นต้องมีผู้บริหารการศึกษาที่มีความรู้ มีบทบาทในการบริหารงานอย่างมีอิสระ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านวิชาการเป็นหลักสำคัญ อันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งบทบาทที่สำคัญอันดับแรก คือ การเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ธีระ รุณเจริญ, 2546, หน้า 20) และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ด้วยเหตุที่ว่างานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษานั้นเอง

การบริหารงานวิชาการตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีหลักการปฏิบัติดังต่อไปนี้ (คุรุสภา, 2551) 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร

การศึกษา 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง 4) พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง 5) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น เป็นลำดับ 6) ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 9) ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ 10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ 12) สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพควรมีผู้นำแบบอัสคิน ที่มีลักษณะเก่งคนเดียว ทำงานคนเดียว ต้องรู้จักการทำงานเป็นทีม มอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ สามารถกระจายงานและกระจายอำนาจให้ทั่วถึงและเป็นธรรม (วารสารวิชาการ, 2546, หน้า13) ซึ่งการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ อันจะนำไปสู่อุดมการณ์แห่งประชาธิปไตย มีโอกาสตรวจสอบได้มากกว่าระบบรวมอำนาจอยู่ที่ศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (ปัญญา แก้วกียูร, 2545, หน้า 4) อริสโตเติล กล่าวว่า “Quality is not an action, it is a habit. คุณภาพไม่ใช่สิ่งที่เป็นเพียงปฏิบัติในครั้งหนึ่งครั้งใดเท่านั้น แต่ต้องทำจนเป็นนิสัยต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการปฏิรูปการศึกษาไทย ได้ทำการปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปครู และลงไปสู่การปฏิรูปการเรียนของนักเรียน เพื่อไปสู่เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับสากล ส่วนที่เป็นหัวใจในการปฏิรูปการศึกษาและนับว่ามีสำคัญยิ่ง ได้แก่ คุณภาพของผู้นำ (วารสารวิชาการ, 2546, หน้า 12) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด เป็นผู้ชี้แนะและชี้หนทางในการบริหารงาน มีฐานะเป็นผู้รับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางได้ ต้องจัดการใช้เวลาในการบริหารและการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา โดยแยกงานออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้ (1) การบริหารงานวิชาการคิดเป็นร้อยละ 40 (2) งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่คิดเป็นร้อยละ 20 (3) งานบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20 (4) งานบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5 (5) งานบริหารอาคารสถานที่คิดเป็นร้อยละ 5 (6) งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนคิดเป็นร้อยละ 5 (7) งานบริหารทั่วไปคิดเป็นร้อยละ 5

ดังนั้นการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีการวางแผนงานวิชาการเป็นอย่างดี โดยมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้ (สำนักการศึกษา, 2551, หน้า 34) 1) การวางแผนการ

บริหารงานวิชาการ ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ กำหนดขอบข่ายภารกิจงานการจัดทำแผนงานวิชาการนำไปปฏิบัติ ประเมินผลวิเคราะห์ผล จากการประเมินและพัฒนางานวิชาการ 2) การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สร้างความตระหนัก ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ วางแผนและดำเนินการ จัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการสื่อและนวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งการเรียนรู้ การส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนา การพัฒนาการเรียนการสอนทุก กลุ่มสาระ การจัดการกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้เอื้อต่อการเรียน ส่งเสริมการพัฒนาสู่ ความเป็นเลิศของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและช่วยเหลือนักเรียนด้อยโอกาส 3) การนิเทศ การศึกษา ได้แก่ สร้างความตระหนักศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ วางแผนจัดทำ โครงการนิเทศภายใน ดำเนินการนิเทศภายในตามโครงการ ประเมินผลโครงการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีโรงเรียนในสังกัดที่ สอนในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล บ้านท่าหลวง โรงเรียนเทศบาลบ้านปากทาง โรงเรียนเทศบาล 3 ห้าธันวาคมหาราช โรงเรียนเทศบาล ตะพานหินวิทยาคาร โรงเรียนเทศบาล 2 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดสันติพลาราม โรงเรียนเทศบาล 4 โรงเรียนเทศบาลราชภุมรินทร์เจริญ โรงเรียนเทศบาล 1 บางมูลนาก โรงเรียนเทศบาล 2 วัดชัยมงคล และ โรงเรียนบางลายพิทยาคม ซึ่งมีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบจัดการศึกษาในระบบให้เป็นไปตาม สาระบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 รวมทั้งการจัดการศึกษาตามนโยบายให้ โรงเรียนมีความสามารถในการบริหารจัดการด้วยตนเองมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา ได้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง (สำนักการศึกษา, 2551, หน้า 5) ความสามารถของผู้บริหารด้านวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหารงาน ผู้บริหาร ต้องเข้าใจในบทบาทหน้าที่การบริหารสถานศึกษา จะเป็นตัวที่ช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วง ไปได้ด้วยดี คุณภาพและบทบาทของผู้บริหารมีความสำคัญใกล้ชิดกับคุณภาพการศึกษาจึงมีผล สะท้อนต่อผลงานและวิถีปฏิบัติของสถานศึกษาแต่ละแห่งต่อไป

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้บริหารในการนำมาปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการบริหารงานวิชาการให้มี ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งประสบการณ์การทำงาน และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการสำหรับผู้บริหาร ตลอดจนเป็นสารสนเทศพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านบริหารหลักสูตร 3) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านนิเทศภายใน 6) ด้านส่งเสริมวิชาการ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2553 ซึ่งได้แก่โรงเรียนโรงเรียนเทศบาลบ้านท่าหลวง โรงเรียนเทศบาลบ้านปากทาง โรงเรียนเทศบาล 3 ห้าชั้นวามหาราช โรงเรียนเทศบาลตะพานหินวิทยาคาร โรงเรียนเทศบาล 2 โรงเรียนเทศบาล 3 วัดสันติพลาราม โรงเรียนเทศบาล 4 โรงเรียนเทศบาลราชฎ์เจริญ โรงเรียนเทศบาล 1 บางมูลนาก โรงเรียนเทศบาล 2 วัดชัยมงคล และโรงเรียนบางลายพิทยาคม ตามลำดับ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 5 คน และครูผู้สอน จำนวน 439 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2553 จำนวน 210 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) เทศบาล
- 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

3.1.2 ตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ผู้บริหารการศึกษา
- 3) ครูผู้สอน

3.1.3 ประสบการณ์การทำงาน

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 6 - 9 ปี
- 3) 10 ปีขึ้นไป

3.1.4 ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

- 1) ระดับประถมศึกษา
- 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านบริหารหลักสูตร 3) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านนิเทศภายใน 6) ด้านส่งเสริมวิชาการ

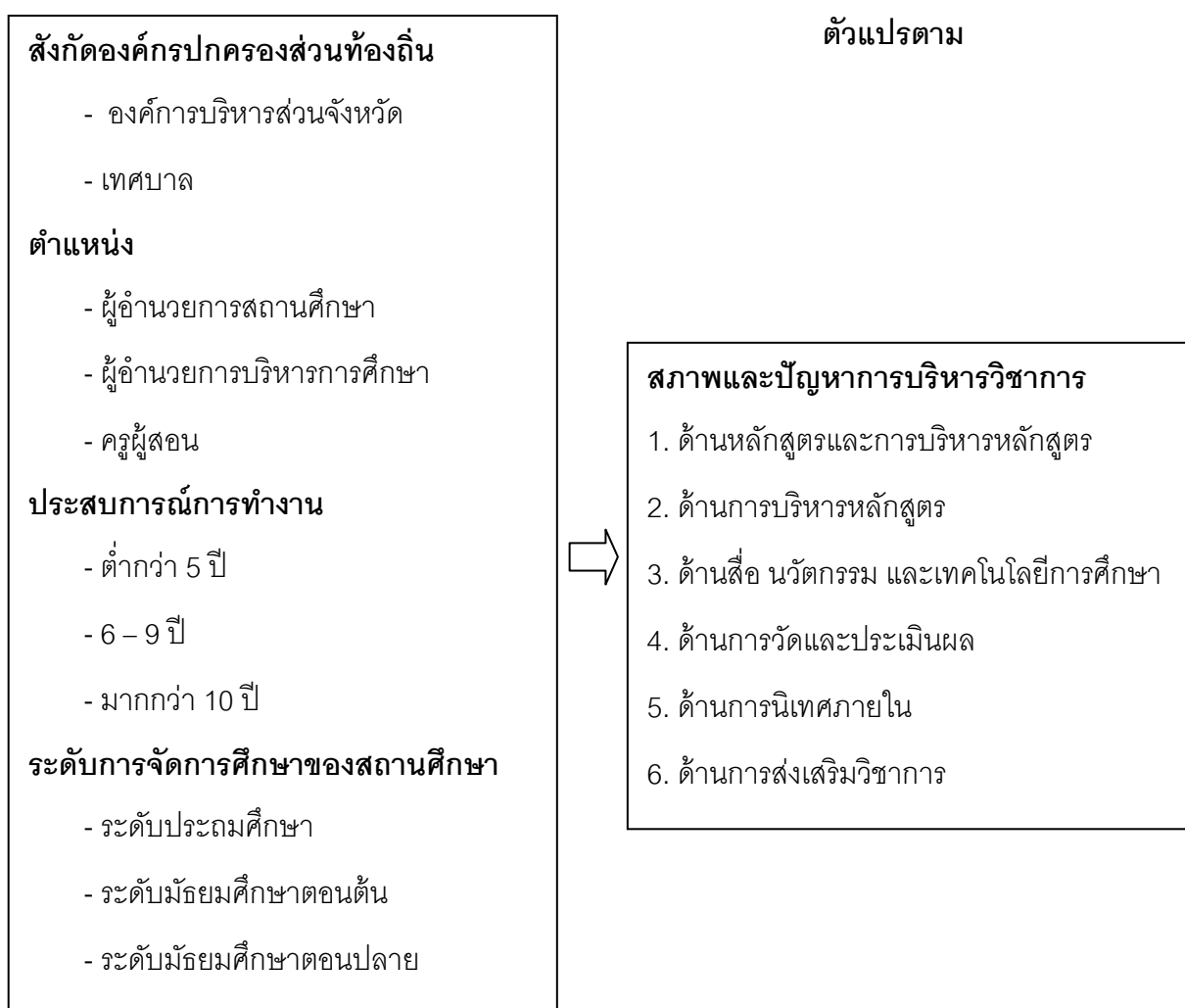
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตั้งสมมติฐานตามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน
2. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามตำแหน่งมีความแตกต่างกัน
3. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีความแตกต่างกัน
4. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน
5. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน
6. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามตำแหน่งมีความแตกต่างกัน
7. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานมีความแตกต่างกัน
8. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร จำแนกตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ผู้ค้นคว้านำแนวคิดของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2546, หน้า 9) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 6 กลุ่มงาน ได้แก่ 1) งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) งานบริหารหลักสูตร 3) งานสื่อและนวัตกรรมการ 4) งานวัดและประเมินผล 5) งานนิเทศภายในสถานศึกษา 6) งานส่งเสริมวิชาการ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินการด้านวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ข้อขัดข้องที่ไม่สามารถปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านบริหารหลักสูตร ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ด้านนิเทศภายใน และด้านส่งเสริมวิชาการ

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร

4. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีขอบข่ายงาน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านบริหารหลักสูตร 3) ด้านสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านนิเทศภายใน 6) ด้านส่งเสริมวิชาการ

4.1 ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษา ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารจัดการการใช้หลักสูตร การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

4.2 ด้านบริหารหลักสูตร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแล การจัดระบบการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถานการศึกษาและนอกสถานศึกษา การจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ตามศักยภาพของคณาจารย์ผู้สอน ให้มีความเชี่ยวชาญชำนาญการ ในการสอน การจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และการบริการห้องสมุดที่มีความทันสมัย

4.3 ด้านสื่อและนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ ความคิดใหม่ แนวการปฏิบัติใหม่ โดยศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย ผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน เพิ่มศักยภาพผู้เรียนด้านเทคโนโลยี และมีการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.4 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยวัดความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน เป็นข้อมูลที่ใช้ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ในด้านการเทียบโอนผลการเรียน การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง การส่งเสริมให้ครูนำผลการวัดผลและประเมินผลมาวางแผนปรับปรุงการเรียนการสอนในรูปแบบที่เหมาะสมกับสถานศึกษา

4.5 ด้านนิเทศภายใน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้กระบวนการพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา การชี้แนะให้การช่วยเหลือ และบุคคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา แนะนำ ส่งเสริม ช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยจัดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดทำปฏิทิน การส่งเสริมให้ครูนำผลการนิเทศไปจัดการเรียนการสอน

4.6 ด้านส่งเสริมวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารกิจกรรม เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี โดยการให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิคทักษะทางวิชาการแก่นักเรียน และชุมชน การส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนต่างๆ ในสถานศึกษา การจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนนอกเวลาเรียน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง และชุมชน มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน จัดประกวดผลงานทางวิชาการภายในสถานศึกษา การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุ และชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

5. สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดพิจิตร โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 3 หน่วยงาน คือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2553

7. ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง บุคคลหลักในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ปีการศึกษา 2553

8. ครู หมายถึงข้าราชการครูสายผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2553

9. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสายผู้บริหารสถานศึกษา หรือสายครูผู้สอน

9.1 ต่ำกว่า 5 ปี

9.2 6 - 9 ปี

9.3 10 ปีขึ้นไป

10. ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2553

10.1 ระดับประถมศึกษา

10.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

10.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย